

ACC. N:R M. 15750:1-10.

Landskap: Skåne Upptecknare: Ellida Ohlsson Skurup
Härad: Vimmerby Berättare: " " "
Socken: Skurup m. fl. Berättarens yrke: lantbr. hustru
Uppteckningsår: 1961 Född år 1889 i Skurup

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Sägner och folktro om männen. s. 1-10.

LWF 118.

26/10-61

Skriv endast på denna sida.

ACC. N:R M. 15750:1-10.

Landskap: Skåne Upptecknare: Ellida Ohlsson Skurup
Härad: Vemmenhög Berättare: " " "
Socken: Skurup m. fl. Berättarens yrke: lantbr. hustru
Uppteckningsår: 1961 Född år 1889 i Skurup

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Sägner och folktro om männen. s. 1-10.

LWF 118.

26/10-61

Skriv endast på denna sida.

Svar på frågelista nr 118

Sågner och folktrio om månen

Klågra för vissa speciella benämningar för månen
 känner jag inte till sådana som "Luna" o mån-
 gubben nog inte ha bemötsätt här nere. Men
 på skämt kunde man om månen säga "Mån-Sjinsen"
 en helt folklig sammanställning av mån-skier
 o Måns Jönsson som de gamla här uttalade
 just Mån-Sjinsen då man sammanförde S et;
 måns med J et; Jönis o på så sätt fick ett sje-gud
 sked denna skämtsamma benämning fick ju också
 månen en maskulin benämning. Allt detta är ju
 dock så trivialt att det inte får tillräckligt något
 större värde. På flera vidvändningar o omlämn-
 mansättningar hade man för till för att istad-
 komma o somliga infliktades med folk målet
 andra glömdes bort inom kort.

Aug 118

alltså, skulle manen näppesas till något kön på
jag det bli han, mest sade man endast manen i
varje fall aldrig vad jag vet som Tute heller
var jag att man tänkte sig den som varken man-
ligt eller kvinnligt väsen, det var endast för att
inte få för Tute upprepningar mer sade han
T. ex. "chansen står lågt, han e färdig att gå ner".
(ja, på folkmät det det ja inte precis så). Ingen
skilnad gällde vad jag vet behöfvande detta
för de olika människorna i att det blir han om
manen besodde nog mest på att benämningarna
den ej för ans ändas i den utströckning som
mer man söka ja han i som utan att tänka
på sin om mycket som man nu säger den om
mågon säga om figurer man med fantasiers
tycke tyckte sig skynda på många gånger jag
ej till endast att man kunde fantasera sig till
att hurud den födelst är så enkelt att det inte

gör ut jag ut något bruket där. och kunde jag inte
 ett skambesamt uttrycke: "känna i full". "I mån de
 den Stockholms", sagt utan någon djupare mening.
 Fullmännen "naggades i kanten" när man gick på
 sadel men men att det "i kanten av vatten" som
 jag inte är ett uttryck som kan komma här.
 Att man haft något direkt inflytande på
 människans liv som mansäktet trots för men inte
 direkt kan jag minnas jag varit där med några
 uttryck som månads-galler i månadsrening kan
 leda sig kanske mera för månads-lopp än för må-
 naden. Vad för skulle man inte samman för män-
 niskans liv i för mig med månens gång och stiftet
 när man så nära ändå in i den generation som
 var för min de som var födda under första
 hälften av 1800-talet trodde det när det gällde
 allt annat i stället så mycket av sina för-
 ningar därför.

Det om människorna, som i nedan, samt människligt
 nytändning hats o' fullmanne man för så noga
 gas akt på o' så val folsde med såväl i naturen
 som i almanackan, med större intresse ju längre
 tillbaka i tiden man kommer, ja, de gamla tyckte
 att man var dum när man inte förstod allt det
 som för dem var en helt naturlig sak, förmiddagsmjöl
 o' eftermiddagsmjöl betydelse för djur eller människ
 o' mycket annat som hörde samman med människorna.
 Var det ihållande regnig eller för väderlek o' man
 längfede efter ombyte tvistade man sig med att
 den o' den dagen var det människligt eller nytänd-
 ning o' de skulle vädrat nå om då som om man vis
 Man studerade almanackan o' riktade många ryggen
 just efter månens stig eller nedan, till- eller utgå-
 gande. Så stivlade = kapade man aldrig pilarna
 vid vägar o' i rågarer, som kapades varst 4-5 år i
 för ordning några gånger, när månen var i nedan

det skulle ske i ny. I annat fall sig de dåligt ut
 i de tvister som väckte fram till sin trycktes mer
 i väster nedåt mot macken, stället för rakt upp.
 Men i min tid har man himmat vilka just då
 i man kan bytt den, vars pilhåd visar denna ten-
 dens ut tvistarna väte nedåt, med att han
 "stirrat i nedan i gromt till i alma macken ja,
 även jag måste säga det verkade underligt dä
 det ofta var så, o det mygen sig mitt - konst-
 nem vet! Ej heller ville man slakta när mä-
 nen var i nedan. Gjorde man det som påsket
 att bli droggt o bruna vid bakning o stek-
 ning. Skattide man däremot, ny när månen
 var i tilltagande väldet det o blev droggt. "Ny
 när men när får" hette det, en sakt som var
 tillämplig vid alla tillfällen när det gällde
 månen konstens system. Regeln var varit att iakttä
 vid T. ee jublaten då många skulle anlita samma

släkterna. Det fanns de som ämnade i min ungdom
hålla härt fast vid just detta, de som skulle
längre trodde på människans svetskan på släkter-
skattat som fick hålla till guds med den obehag-
liga tiden; men det gick det också det minns
jag av egen erfarenhet. Detta är vad som länge
lovat varit är iakttagelser när det gäller människans
första hälft. Nu tänker ingen mera därpå.
Beträffande den andra = nedan människans ut-
gående var det sådana gåsningar där man ville
ha förminskning i bebyggelse man då utspred
s.s. "göra råd för lyten" i Väster i d. förhåll var det
också något mystiskt med rötterna i samfund
med människorna men som du om är jag inte
söker på om det skulle ske regelrätt uppsägning
av dem i nedan eller i ny. Var det så att man
med uppsägningen också att de som att de ut skedd
uppsägningen var i nedan, men gällde den att på

dem och flykta till annan ny plats / namngivning?)
 skedd det väl i ny = ny plats, kunde säkert vara
 till namngivning oras som man utmilde dem. En gammal
 man som i min barndom sade mig ha varit
 vittne till en sådan rätt flyttning, samlad trupp
 efter uppsägning blev arg när man trodde på
 "vad kan jäto rätt". Nog trodde man till till man
 men sådan uppsägning av väften ha förekommit
 på 1807 talet i samband med mäner är säkert
 det så förhållit sig i övrigt.

Säkert var det också varit mycket annat av
 övertal i samband med mäner. dess skiftan i
 äldre tid som nu är helt bortglömt, när så
 allt i naturen förändrats med mäner. Ja mig
 var det lyckligt om ett barn föddes i mig. Det
 är ju också viktigt att människans tillväxt till
 o till förändrats därmed just det glömt bort
 De som kommer ge berked därav är nu längre
 borta.

men värfn om man så angelägen om att To vara på den
 almanackan från barnens födelse i äldre tid då
 man dagligen studerade den o gar oht särskilt på
 på just månens ställning. Denna födelse är en almo-
 nacke jick så vederbörlig o gjorde den livet ut
 Själs kan jag flera sidana gamla anfr värfn
 almanacken däribland min mors från 1847.
 Kogn påverkan av människans utveckling kontin-
 nuans dragningskraft kan jag inte bört om
 men vill värfn inte hålla för otroligt att se värfn
 (se jilken sama)

Behäffande mig är mycket ~~kan~~ det funnits flera be-
 ättelser från de gamla som jag själs bört, första hand
 men hur det gick till när man "hålla nykong"
 kan jag dock inte bört beskrivas, endast uttrycket.
 En sed som gällde nyårsmyt beskrev min värfn
 så: Man tog en päng melles Tanderna o en
 brödbit i ena handen o en psalmbok i den andra

ö gick så ut i vittade på månen, gas så akt på
 vilken psalm som sjölsman följ upp. Var det en
 beqvärning psalm blev det döds/jeh. Jannijer under
 året, var det en beqvärning psalm blev det bröllop o. d. v.
 glädje eller sorg eller inget förändring. Men detta
 kunde väl inte vara vad som kallades: hälsa nykter?
 Ett annat tecken på det kommande året var att
 man säga gas akt på om månen gick fri eller
 efter aftonstjärnan. Gick aftonstjärnan fri
 blev det ett gott år, aftonstjärnan var tjänare
 månen var bonden, gick så tjänare fri kom
 var (kom) ett behövs i jeh stamma: tjänare.
 Gick däremot var bonden - månen fri blev det
 ett dåligt år i tjänare gick till sig till ett
 ja bli vara. På tröskade man det gav akt därpå
 En del av det som efter siges i samband med
 nyårsnytt kan här i stället ägt samband med
 nyårsdagar. Så rysslade man då helst med det

var bekagligt då man då skulle få fortsätta därmed
medu både året. Man gör då för gärna ut pengar
den dagen, men lämnade gärna pengar.

Behöfvan för månens i månen kan jag inte er-
inra mig att jag läst något särskilt där, något
vassel eller så. Polfrimärken ö brymter därmed
hade man ett respekt för o brymte ta dem som tecken
på vildens undgång.

Som exempel på något som var omöjligt att affra
brymte man att det var lika omöjligt som att "ta nei
månen" ö utan någon allviktig mening kunde
man säga: fara li månen.

Lyste månen med klart kallt sken blev det kallt ö brymte
Tedde den sig luddig blev det medelbröd (smör) om-
gros den är tydligen marknad ljudning kallades
här för "vår-går" = väder gård brymte det storm
härde på storm ö brymte marknad ringer var
Något man får sig vid m i senare tid.